

Izhaja vsak četrtek zvečer. - Uredništvo in upravljalstvo v Trstu, Via S. Francesco d'Assisi 20, L.; v Gorici via Caracci 7. I. ned. Dopisi naj se pošiljajo na uredništvo. Rokopisi naj se pošiljajo na Tisk Tiskarne Edinosti. Cena: za celo leto: 10 L.; za pol leta 5 L.; posamezna šte. 25 stot.

NOVICE

za inozemstvo 25. L. Oglasi, za 1 mm. višine in širokosti 1 kolone (65 mm): za trgovske in obrtne oglase 50 stot., za osmrtnice, zahvale, poslana, vabila L. 120, oglase denarnih zavodov L. 200. Mali oglasi: 30 stot. za besedo, najmanj L. 30.

Imperijalizem

Ta beseda je postala letos posebno v modi. Izgovoril jo je on. Mussolini svojemu narodu in po vsej Italiji odjekuje od juga na sever in od vzhoda na zapad.

Pod besedo imperijalizem si posamezniki predstavljajo razne težnje in stremjenja držav in narodov po oblasti, po moči in po razširitvi ozemlja. Mnogim je pojem imperijalizma tudi še popolnoma nepoznan in zastir v temo, a drugim zopet že beseda imperijalizem pomeni samo na sebi zlo in grdo ter niti nočejo razpravljati o njem.

Zato ne bo odveč, če si danes približje ogledamo iz zgodovinskega in z npravnega stališča razvoj imperijalizma, njegove dobre in slabe strani.

Imperijalizem v zgodovini.

Preidimo preko imen Nabuhodonosor, ki je ustvaril ogromno asirsko-babilonsko državo, preko Cira in ustavimo se pri Aleksandru Velikem, ki je prvi izvajal svoje imperijalistične težnje. Zavojeval je v kratki dobi svojega vladanja Azijo ter tako združil s svojo deželo-matico velikansko državo.

Vodilo ga je pri tem delu njegovo neusahljivo slavo-hlepije. A združil je tudi ozemlja, ki so bila popolnoma divjaška ter širil v nje grško kulturo.

Gradil je prometne zveze, ustvarjal nova sredstva medsebojnega zblizanja ter tako upoznaval zaostale zavojevalne pokrajine z dobrinami grške kulture.

V tisti dobi že je nastajala na apeninskem otoku rimska država, ki se je razvila tekom stoletij naravnost neverjetno. Pri sprva socialno deljenih Rimljanov v patricije in plebejce je zmaga demokratijske misli in ta je ustvarjala naravnost čudeže. Privzgojili so si tekom dolgotrajnih bojev za obrambo in razširjenje svoje posesti gorečo domovinsko ljubezen, ki je stremela za ustvarjanjem imperijalne države Rima.

In še dalje v zgodovini vidimo osebnost Karla Velikega. Njega je postavila Cerkev na prvo mesto med krščanskimi vladarji. Z njim je Cerkev uvedla idejo posebne vrste imperijalizma. Bila je misel krščansko pojmovanega imperija.

In nato veliki državci Španija in Portugalska, ki sta zavojevali vse na novo odkrite zemlje Amerike. Toda ti dve veliki državi sta tudi razpadli, čeravno so kolonije dobile od svojih držel-matic neverjetno dosti dobrin. Ubilo jih je samopaštvo (absolutizem).

Pojavile so se v zgodovini druge države, ki so težile za imperijalističnimi cilji za novimi ozemlji. Poglejmo le Anglijo, ki je danes najmočnejša država na svetu. Nadalje Francija — Napoleonova — in sedanja, Rusija, Japonska in ne nazadnja Italija.

S tem pogledom v zgodovino ugotovimo, da imperijalizem ni tvorba novega časa, ampak je zamisel velikih osebnosti še iz časov pred Kristusom.

Zanimivo pa je raziskati

vzroke imperijalističnih teženj.

Že v prejšnjem odstavku smo ugotovili, nekaj vzrokov. Videli smo slavo-hlepije Aleksandrovo in domovinsko ljubezen Rimljanov. Pri Karlu Velikem smo opazili verski moment. A pri Angležih in Rusih, Italijanih in Francozih vidimo še druge povode za imperijalistična stremjenja.

Na podlagi teh opazovanj porazdelimo težnje po širjenju ozemlja (ekspanzivnosti) v sledeče oddelke: 1. vzroki osebnostno-idealni; 2. nujnostni; 3. materialni in 4. verski.

Omejimo se danes samo na razmotrivanje nujnostnih in materialnih vzrokov.

Najvažnejšo nujnost po širjenju ozemlja predstavlja danes velika gostota prebivalstva. Poglejmo Italijo. Vsako leto poraste število italijanskega naroda za več kot pol milijona duš. Italija, ki je že sedaj preoblijudena in ne more nuditi svo-

jim sinom ne zadostno kruha in ne zasluzka, si mora poiskati krajev, kamor naj odda ta svoj vsakoletni prirastek. Razna omejevanja vselevanja, ki so jih odredile razne države, predvsem ameriška Unija, Kanada, Avstralija in druge države, silijo Italijo nujno k iskanju novih ozemelj. Zato nič ni čudnega, če on. Mussolini s tako vnuem širi v svojem narodu smisel za kolonije. Njegov pohod v Libijo in Tripolis je imel namen obrniti pozornost Italijanov preko morja v kolonije. To njegovo stremjenje je povsem upravičeno in nimia prav nič slabega na sebi.

Malo drugače že gledamo na razne imperijalistične težnje, če izvirajo iz materialnih vzrokov. Tu je predvsem preobilica kapitala, ki išče izven domovine obrestonosnih tal. Mora najti taka tla, sicer preti nacionalnemu gospodarstvu velika škoda. Na ta način ustvarja kapital izven domačije trgovske in nasadne kolonije. To pot so podvzeli najprej Angleži, sledili so jim Francozi, Nemci in tudi Italijani. Ker je tudi kapital politično organiziran, najde najprej zaščito v državi-matici in tako prihajajo vedno nova ozemlja v odvisnost gospodarsko in politično države — matice.

Nič manj ekspanzivna od kapitala ni industrija. Industrijske države si morajo iskati kolonije, da od tam pridobivajo ceneje potrebne sirovine in oddajajo preostanek industrijskih proizvodov.

Vse te sunkoma omenjene vzroke imperijalizma bi bilo potrebno pojasniti in dokazati s podatki, ki se jih dobi na razpolago. Bilo bi pa preobširno in za «Novice» neprimerno. Hoteli smo le pokazati na vzročne strani imperijalističnih teženj.

Ker smo pri razmišljanju, pomudimo se še malo in oglejmo si dobre in slabe strani imperijalizma.

Po slovanskem svetu

Mladi Madžarji snujejo zarote.

Jugoslovanska obmejna straža je aretirala več mladih Madžarov, ki so s čolnom skušali pripeljati v Jugoslavijo orožje in municijo. Po informacijah v Budimpešti se je doznalo, da je dala tem mladim ljudem velike vsote denarja na razpolago neka grofica. Namen zarotnikov pa je bil izzvati nemire v Jugoslaviji in tudi v Čehoslovaški.

Ruske zahteve glede severnega tečaja.

Urad osrednjega odbora sovjetske zveze je odredil, da se imajo smatrati vsa ozemlja, ki se bi znala odkriti severno od ruske obale do Severnega tečaja med meridijanom 32°43' vzhodne dolžine po Greenwichu in meridijanom 138°49'39', kot ozemlja sovjetske unije. Ta dekret ne določa nobenega novega pakta meddržavnega prava, ker je slične akte že izvršila Anglija v letih 1923. in 1924. glede Južnega tečaja.

Za spomenik padlim Jugoslov. junakom.

V Pragi se je sestavil odbor z nalogo, da se jugoslovenskim junakom, padlim v svetovni vojni in pokopanim v čehoslovaški zemlji, postavi spomenik. Ta odbor je izdal proglas na javnost, v katerem opozarja, da je v Čehoslovaški okoli 340 grobov, v katerih je pokopanih 15.000 Jugoslovenov, ki so umrli tam za časa svetovne vojne. Odbor predlaga, naj se telesni ostanki teh mrtvih vsaj iz Moravske in Šlezije pokopljejo skupno v Olomucu ter da se na njihovem groblju postavi dostojen spomenik, ki bi bil obenem tudi izraz hvalečnosti za pijeteto, izkazano onim Čehoslovakom, ki so padli v Jugoslaviji. Spomenik utegne biti dovršen do konca junija t. l.

Krasin smrtno bolan.

V Nici je smrtnonevarno oboel sovjetski poslanik Krasin. Izvršili so operacijo, pa se mu po operaciji sta-

Prva dobrina je v imperijalističnih državah notranji mir na ozemlju imperija. Držna trditev in skoraj nerazumljiva. Pomislimo pa samo na vse kolonije Anglije, kjer so se razni maharadžje in afrikanski poglavarji klali med seboj, dokler jih ni vključila mogočna Anglija v svoje območje.

Če se pogledimo v to misel, tedaj nam postane razumljivo stremjenje pacifistov. Kdo ni še slišal o Pan-evropi, o Zveznih državah sveta, in zakaj je nastala Zveza narodov. So sicer to le fraze in načrti, toda videti je, da je ves svet obsegajoča država cilj marsikakega duševnega izravnoteženca.

Druga dobrina je že manj gotova, ker ima za predpogo pravo svobodo, ki mora vladati v imperiju. V taki svobodni državi je mogoče lažje širiti ideje, kakor pa v malih in po mejah ločenih.

Toda pojdemo preko tega in ozmimo se še na senčne strani.

Te so najprej: enostranski razvoj duševnih sil v narodu, ker imperijalizem zamenja duhovno kulturo in potiska narodovo stremjenje v golo materialnost; zatem pa sledi militarizem in davčna bremena.

So še druge senčne strani manjšega pomena, ki jih pa ne bomo naprej razmotrivali.

O imperijalizmu sem hotel nekaj napisati sedaj, ko ta problem postaja glavna točka dnevnega reda raznih velesil.

Ne mogoče zato, ker mi je imperijalizem pri srcu, ne mogoče zato, ker ni drugih oblik udejstvovanja držav, ne mogoče zato, ker je imperijalizem uravno dobro stremljenje, ampak samo hoteč čitatelje upoznati s to besedo, ki je že toliko gorja prišla nad narode, že komaj izgovorjena. Omenim samo to, da imperijalistične države so nacionalne države in že to ustvarja pri mnogih ljudeh nerazpoloženje do imperijalističnih držav.

Josip Gabršček.

Tedenski pregled

ZBLIŽANJE ČEHOSLOVAŠKE IN POLJSKE.

13. t. m. popoldne je pripotoval v Prago grof Aleksander Skrzynski, ministrski predsednik in minister za javna dela poljske republike. Sprejel ga je na Wilsonovem trgu dr. Edvard Beneš, češki zunanji minister.

Pot predstavnika poljske republike na Čehoslovaško je izzvala v obeh slovanskih državah, pa tudi v ostalem svetu razna tolmačenja, ki so ocenjevala pomen tega poseta.

IZMENJAVA RATIFIKACIJSKIH LISTIN O SKLENJENIH POGODBAH.

Med obema državama se ne sklepa nikaka nova pogodba temveč izmenjale so se samo ratifikacijske liste lanske leto sklenjenih pogodb ob priliki bivanja dr. Beneša v Varšavi. Sedaj je vrnil Skrzynski poset dr. Benešu in izročil ratifikacijske listine.

VEČ KAKOR IZMENJAVA LISTIN.

Toda časopisje obeh držav naglašja, da ne gre pri tem samo za formalno stran, marveč da je poset izraz okrepitve prijateljstva med obema republikama, da je dokaz napredujočega zblizovanja in enake usmerjenosti v mnogih mednarodnih problemih, ki zanimajo sodobno Evropo. Skrzynski v Pragi pomeni slovesno potrjevanje soglasja med poljskim in čehoslovaškim stališčem v srednjeevropski politiki, kakor se je zadnja leta pokazala že pri tolikih prilikah.

Prva leta po vojni niso bile razmere med obema republikama najmanj prijateljske ker jih je razdruževalo težinsko obmejno razmejitveno vprašanje. Stvari so se zelo zapletale in duhovi so se razburjali do skrajnosti. Posledice razmejitvenega razburjenja so se kazale še dolgo let prav občutno, kakor je pač prirodno.

Polagoma pa so državniki šli preko teh vprašanj in začeli iskati poti, po katerih bi bilo mogoče delati za skupno uveljavljenje v mednarodni politiki. Marsikje so nastopali poljski državniki skupno z državniki Male antante. Je sicer več vprašanj, ki ne morejo dovesti do takojšnjega vstopa Poljske v Malo antanto in niti do polne harmonije med CSR in Poljsko. Je to predvsem ruski problem, na katerega gleda CSR vse drugače nego Poljska, na drugi strani pa je mnogo nerešenih gospodarskih vprašanj med obema republikama.

SLOVANSKI BLOK V SREDNJI EVROPI.

Kljub raznim majhnim nesporazumljenjem, ki vedno obstajajo med državami — mejasičami je pa Skrzynski na poslovlivnem banketu nazdravil Slovanstvu in pozdravil čeho-poljsko prijateljstvo kot slovanski blok srednje Evrope.

Gotovo je prijetno čuti iz ust predstavitelja Poljske besede o slovanskem bloku, ki da nastaja sredi Evrope.

Med Poljaki, Čehi in sploh vsemi slovanskimi narodi je mnogo odličnih osebnosti z izrazito slovansko orijentacijo. Tolikokrat imenovana vseslovaška vzajemnost se je v preteklosti mnogo uveljavljala. Ali resnična vrednota je bila ipak le v prvi vrsti v kulturnem življenju.

Tudi dr. Beneš je naglašal, da obisk Skrzynskega ni samo formalnega značaja, ampak da ima SIMBOLICEN pomen. Poljski in čehoslovaški narod sta bratska in spadata k isti narodopisni skupini in isti vrsti ljudske kulture. Oba naroda sta sosedna in zato morata delati roko v roki. Kljub majhnim sporom se je posrečilo poglobiti medsebojno prijateljstvo in zaupanje. Govornik je nato povdarjal, kako zelo sta bila v preteklosti oba naroda zvezana med seboj, po izročilih, kulturi, zlasti pa na bojnih poljih. Oba naroda sta že davno strmela za tem, da se v Srednji Evropi ustanovi slovanski blok, ki naj bo trdno odločen, da ohrani mir v Evropi.

Grof Skrzynski je potem naglašal, da je bila baš v Pragi sklenjena in podpisana pogodba o sveti alijansi (zvezi).

Časopisje obeh držav brez razlike na strankarsko pripadnost je posvečala dogodkom v Pragi največjo pažnjo in se veselilo nad zblizanjem obeh republik. Najuglednejši politiki in publicisti ter novinarji so ob tej priliki pisali o pomembnosti slovanske vzajemnosti in potrebi skupnega prijateljskega sodelovanja pri reševanju vseh vprašanj mednarodne politike.

Ta dogodek mora razveseliti vsakega poštenega Slovana, kateremu je pri srcu bodočnost Slovanstva in vseh slovanskih narodov.

ARBITRAŽNA POGODBA MED POLJSKO IN AVSTRIJO.

Iz Prage je odpotoval Skrzynski na Dunaj, kjer je 15. t. m. obiskal zveznega kancelarja dr. Rameka ter mu izročil velik križ reda Polonia restituta. Popoldne ga je sprejel zvezni predsednik dr. Hainisch. Po daljšem razgovoru mu je izročil zlati častni red republike. Dan kasneje sta predstavnika obeh republik podpisala razsodilno pogodbo.

Dr. Ramek je izjavil: Sklep te pogodbe naznanja vsemu svetu, da sta zopet dve dr-

nje slabša od ure do ure. Poklicali so zdravnike specialiste iz Berlina, Londona in Pariza.

Sovjetska skupščina.

13. aprila se je otvorilo drugo zborovanje Zvezne centralne eksekutive pod predsedništvom Petrovskega v Moskvi. Glavna letošnja vprašanja sta drž. proračun S. S. S. R. oziroma posameznih republik in reforma kmečkih davkov. Predvsem sta bila enoglasno sprejeta med odbornike eksekutive en kmet in en delavec — nekomunista. Najvišja državna oblast izgubi torej svoj dosedanj izključno strankarski značaj.

Koliko let je potreba za obnovo Rusije.

Da se Rusija prerodi in zopet postane to, kar je bila, menijo nekateri, da je treba še 20, drugi 30, in veliki pesimisti pa celo 50 let. Toda te pesimiste prekaša sam ljudski komisar Trockij, ki je mišljenja, da bo potreba sto let, predno se Rusija gospodarsko in kulturno obnovi in se dvigne zopet na isto stopnjo, ki jo je v tem pogledu zavzemala pred vojno.

Bolgarski načelnik generalnega štaba Lukov umrl.

General Lukov je v soboto zjutraj v Sofiji umrl. Lukov je bil v zadnji vojni načelnik generalnega štaba. Koncem vojne je vodil delegacijo, ki je podpisala solunsko premirje.

Prvi muslimanski ženski list v Bosni.

Dne 1. t. m. je začel v Sarajevu izhajati muslimanski ženski list «Gjulistan», mesečnik za socialno in kulturno povzdigo muslimanske žene.

Poljska vlada v krizi.

Sedanja poljska vlada je v krizi. Socijalisti namreč grozijo z istopom iz sedanje vladne koalicije, ker nočejo sprejeti finančnih načrtov ministra financ.

žavi pripravljeni v svojih medsebojnih odnosih razširiti uporabo mirovni sredstev za rešitev sporov.

Skrzynski je odgovoril med drugim: Zelo sem srečen, da zopet vidim Dunaj, kjer sem se že po prvih vtisih prepričal, da se tukaj

napreduje. Vsi moramo stremeti za tem, da približujemo ves svet po povojni bedi pravi boljši bodočnosti. Zato pa je potrebno spoznanje mednarodne solidarnosti. Splošna gospodarska beda pa mora dobiti svoj izraz tudi v politiki ter ji mora dati svoj pečat.

DNEVNE NOVICE

Poziv!

Na pogrebu žrtev roparskega napada v Prestranku, železniškega uradnika Ugo del Fiume in finančnega stražnika Domenico Tempesta, je g. prefekt tržaške pokrajine na koncu svojega govora izrazil željo, da bi se padlim postavil spomenik na mestu usodnega spopada, na bregu Pivke, in da bi se nabirali med našim prebivalstvom prispevki v ta namen.

Misel g. prefekta odgovarja čustvovanju našega ljudstva v tako polni meri, da pač ni treba nobenih nadaljnjih bodrilnih besed, nego le še dejanj, da se plemenita misel tudi uresniči. Že se stekajo prispevki in se pripravlja potrebno, da se spomin dveh mladih mož, ki sta na tako tragičen način morala izpričati svoje čustvo dolžnosti in svojo službeno zvestobo, ovekoveči na dostojen način.

Pozivamo rojake v postojnskem okraju in po vsej Julijski Krajini, naj prispevajo po svojih močeh, tako da bo spomenik, ki se mora čim prej postaviti, hkratu tudi priča, nema sicer, ali vendar zgovorna, čustvovanja in mišljenja našega ljudstva, njegove blage človečnosti in državljanske discipline, kakor tudi njegove želje, da bi v tej deželi vladal mir in red in da bi se pod zaščito zakonov vedno bolj dvigalo moralno in materialno blagostanje.

Prispevki naj se pošiljajo upravnistvom slovanskih listov v Julijski Krajini ali župnemu uradu v Postojni.

V Postojni, 16. aprila 1926.

Franz Kerhne, dekan, **Josip Lavrenčič**, bivši državni poslanec, **Josip Wilfan**, državni poslanec.

MUSSOLINIJEVA POT V LIBIJO.

Mussolini je odpotoval v Libijo na admiralski vojni ladji «Cavour», katero je spremljala cela eskadra. Medpotoma so se vršile bojne vaje. V Tripolisu je Mussolini držal pred zastopniki oblastev, kolonistom in urojenecem pomembne govore. Vse njegovo potovanje se je vršilo z velikimi slavnostmi. Dne 17. t. m. pa se je povrnil v Rim ob velikih ovacijah prebivalstva.

Dne 21. aprila so se vršile velike povelje in manifestacije po vseh mestih Italije. Ta dan se je proslavila ustanovitve Rima, a letos je bil ob priložnosti slavljen še poleg «rojstva Rima» in dneva dela tudi kolonizacijski dan.

St. Radić ni več v vladi.

V zadnjem tedenskem pregledu smo poročali, da Uzunovićeva vlada ni trdna. Predvidevanje je bilo na mestu, ker že v času, ko je naša zadnja številka šla v tisk, je presenetila javnost vest, da je Uzunović podal ostavko. Kralj mu je pa takoj poveril nalogo, da sestavi novo vlado. Ministrski predsednik je tedaj predložil novo listo ministrov iz katere so izpadli Stepan Radić, dr. Krajač in Pavle Radić. Ostala sta pa v novem kabinetu dva radićevca in sicer dr. Nikić in dr. Šuperina. S tem je nastal razkol v radićevskem poslanskem klubu. Dr. Nikić je sledilo dosedaj še 9 drugih poslancev, ki so osnovali svoj samostojni parlamentarni klub. Govori se tudi, da bo tem sledilo še nekaj drugih.

Kriza pa s tem še ni rešena in vlada bo morala pridobiti še kako drugo skupino, če bo hotela imeti zadostno parlamentarno večino.

Pangalos zaprisege.

Novoizvoljeni predsednik republike Pangalos je prisegel vpricho vseh dostojanstvenikov in pravoslavne klera na ustavo.

Zunanji minister je sporočil vsem diplomatskim zastopnikom, da je admiral Konduriotis odstopil in gen. Pangalos postal predsednik republike.

Tudi Černy bo odstopil?

Čehoslovaška uradniška vlada, kateri predseduje dr. Černy bo morala odstopiti, ker je ne bodo podpirali socijalni demokrati radi uradniškega zakona.

Sledile bodo najbrž volitve.

Rekvizicije in predujmi.

To vprašanje zanima naše ljudi do skrajnosti: Povprašujejo na raznih krajih kdaj in kako se bo reševalo to vprašanje.

Vsled tega smo se podali na pristojno mesto, da izvemo kako stoji stvar. Dobili smo sledeče informacije.

Finančna intendantca, je prejela nad 45.000 prijav. Predno je to ogromno delo pregledovanja bilo dovršeno, je preteklo dobrih enajst mesecev. Nato je finančna intendantca vposlala raznim pristojnim davčnim uradom — ozir. vojnoodškodninskim sekcijam — prošnje, da izvedejo s strankami konkordate. Postopanje bo namreč prav enako postopanju pri ugotovitvi vojne škode.

Po dogovoru z zastopnikom finančne intendantce bo država izplačevala 70% predujma. Oškodovanec bo lahko zaprosil za predujem tudi ob priliki sklepanja konkordate. Formularji so namreč tako sestavljeni.

Ne moremo pojasnjevati čitateljem in prizadetim, kako naj se zadržijo pri sklepanju konkordatov, ker ni to na mestu. Svetujemo pa vsem, da se obrnejo na tajništva političnega društva «Edinost» v Trstu in pa Gorici, ul. Carducci št. 7, I. n. Tu bodo dobili primeren nasvet. Izkušnja nas je naučila marsikaj in zato poslužujmo se jih!

Kaj moraš storiti ko prejmeš v roko obvestilo finančne intendantce v Trstu, da ti je likvidirana vojna odškodnina?

Ko prejmeš po dolgem, parletnem čakanju obvestilo, da ti je likvidirana vojna odškodnina, nimaš največkrat povoda, da bi se radi tega razveselil. Predvsem ti pokaže obvestilo, v največ slučajih, da so bili dvignjeni predujmi na račun vojne odškodnine toliko, da prekašajo vojno odškodnino ter da imaš celo dolg napram zavodom, kateri so ti podelili predujm ali pa napram državi, ako ti je vojaški ženij delal z znano počasnostjo tvojo hišo.

Pa nele, da potere vojnega odškodovanja pri pregledovanju likvidacijskega obvestila obup, kaj mu je storiti in kako se rešiti iz dolga, ampak ga zavzame in prešine tudi jeza; kajti ni ga skoraj obvestila od finančne intendantce o likvidaciji vojne odškodnine, v katerem bi ne bil večji ali manjši pogrešek v številkah, pogrešek, ki seveda pomeni za odškodovane stotine in tisoče vojne odškodnine manj.

Skoraj pri vsaki postavki smo opazili v mnogih slučajih pogreške; najbolj pogosta sta pa pogreška v likvidacijskem obvestilu sledeča dva:

- 1) Povišek pri stavbah je dostiokrat preniško izračunjen.
- 2) Državni dohodki (proventi erariali) so skoraj redno previsoko vračunjeni.

Pa tudi drugih pogreškov ne manjka. Zato prouči dobro likvidacijsko obvestilo, ko ga prejmeš, ali pa ga nesi pokazati kakemu znancu, ki se razume na vojno — odškodnino, tako da ti v pravem času napravi pritožbo na odškodninski komisijo proti likvidaciji intendantce.

Vinski davek.

Vinski davek ni odpisan in zato žal ne preostane drugega kot prošnja na kolekovanem papirju za 3 lire na intendantco v Videm, da se 10% davka odpiše, ostalo pa da se plačuje v obrokih.

Čemu ta razlika?

Naše ljudstvo, ki je tako rado kupovalo pred vojno knjige, ne more sedaj radi previsokih cen si nabaviti knjig. Goriška Matica pa sedaj nudi našemu ljudstvu za samo 5 lir 4 knjige. Nekateri se začudeno povprašujejo, kako je to mogoče, da se za tako malo svoto dobi kar 4 knjige. Goriška Matica zamore le radi tega dati svojim članom knjige po tako nizki ceni, ker ima na tisoče članov. Poleg tega nosi vsak njen koledar še številko. Izžrebane številke prejmejo nagrade. Prva nagrada znaša 500 lir.

Vojni ujetniki v Rusiji.

Italijansko poslaništvo v Moskvi sporoča, da so vsi bivši avstro-ogrski ujetniki širom prostrane Rusije popolnoma prosti ter da se lahko vrnejo domov. Oni, kateri se ne vračajo, imajo svoje razloge zato: bodisi da so se poročili ali pa da so stopili tamkaj v službo.

Ker je še toliko družin v strahu in negotovosti, kaj da je z njihovimi svojci, bomo kljub temu še nadalje poročali, kakor hitro izvemo kaj novega o bivših ujetnikih v Rusiji. Ravno zadnje čase se je oglašil nek bivši ujetnik iz Loga pri Kanalu, o katerem ni bilo že leta in leta nobenega glasu.

Udeleženci občnega zbora Zveze prosvetnih društev.

ki želijo slike, naj takoj dopošljejo: Lit. 12.— za veliko sliko na fini lepenki (kartonu), ali Lit. 10.— za eno sliko na navadni lepenki in Lit. 2.— za sliko v obliki razglednice. Posebej naj se pošlje Lit. 1.— zato, da se slika dopošlje po pošti. Na prepozna naročila in na naročila brez denarja se ne bo mogoče ozirati. Denar in naročila pošljite na Zvezo prosvetnih društev v Gorici, Via S. Giovanni št. 7.

Stanislav Przybyszewski: Za srečo.

Burna odobravanja pri nedeljski premieri so veljala v eni meri poljskemu geniju kakor izjavljanju. O delu je priobčila «Edinost» v torek daljši članek; naj povem nekaj o izjavljanju. G. Alberta Široka štejem med najposobnejše slovenske režiserje in se zavedam, da nisem rekel nič preveč, če pomislim, da vrsi svoje gledališko poslanstvo poleg vsakdanje, težavne učiteljske službe in ob zaprekah, ki jih poklicni režiserji ne poznajo. Težišče njegovih pripravevanj leži v iskanju duševno poglobljene in zlate igre. Marsikje gre preko mej, ki mu jih začujejo pisatelji, a vedno s premislekom in okusom. Tako postane pisatelju vreden soustvarjalec in ker je vztrajen in sodeluje z njim še nekaj takšnih mož, se ne bom čudil, če se izlevi v Trstu čisto svojevrsto središče slovenskega gledališkega življenja. Imenujem režiserja in igralca g. Terčiča, ki je v nedeljo postavil igralški umotvor, da malo takšnih. Njegov Zdzarski se je oddaljil od knjižnega vzorca, ki zahteva zanemarjenega, v bistvu dvoosebnega cinika; namesto satanskega človeka je razvil učlovečenega satana, misteriozno duševno silo, ki je vzbujala v hipih grozo, a človeku ni prišlo niti na misel, da bi ta enotna in naraščajoča kreacija ne bila upravičena. Odštejem nekaj hladnejših hipov v začetku. Druga premočrtna uloga je bila Helena gđ. Vlastje Orlove. To je razodele rojene tragedikije in ker je ta nastop malo da ne nje prvi, ne vem, kakšna bodočnost bi jo čakala, če bi se posvetila gledališču. To, kar je čisto in udano v ženski, kar loči žensko dušo od moške, je našlo v njej tako iskren izraz, da ne more biti nič drugega nego nje lastna narava. Bolj oddaljena je od resnice, kjer se pojavlja v njej izmučenost, odpor in strast, zato Przybyszewskega mnogi tukaj niso razumeli; z nekaj nastopov se tudi v tem oziru izpopolnila. Drugen tip je gosp. Sila. Človek z istotoličnim naravnim darom, dolgoletno rutino in, žal, premalo časa. Tako mora dostikrat pomagati rutina. Če mu daste, naj igra ves čas istega človeka, ga bo postavil kakor Schmidta v «Očetu Eksce-lenci». Mlicki pa je razdvojen mož, v razdvojenosti začena z razumom in konča izenačen z blaznostjo. Dokler prevladuje v njem razum, je težava, najti za oba njegova človeka pravo mero in prehode — tu ga bo moral g. Sila še izdelati; pretežno in popolnoma blaznega Mlickega pa naj šteje že sedaj med svoje najboljše vloge. Gđ. Stepančičeva (Olga) bo morala poleg razdvojenosti izdelati še kaj drugega. Za to ulogo je po svoji zunanosti kakor poklicana, memorira izvrstno, treba pa je, da obvlada s temeljitim študijem govora vse tisto izmenjavanje tempov, barv in poudarkov, ki delajo govornico za najvažnejše igralcevo izrazno sredstvo. Pri njenem talentu in ljubezni do gledališča se ji to mora posrečiti. Kar je bilo dekoracij g. Černigoja, pomenijo odlično nazadovanje. Ob priliki spregovorim morda tudi o tem, za danes moram prebiti, da je tudi scenerija podrejena celoti in marsikateri hipni domislek je treba žrtvovati, če ni nujno uprvičen.

K. Kocjančič.

Drama se ponovi v nedeljo popoldne ob 4.

Usmiljenim srcem!

Podpisani prosimo podpore za naše nesrečne pogorelece. Škoda je ogromna.

Darovi naj se pošiljajo na naslov: Zupanstvo Torrenuova-Bisterza — via Fiume.

Harije, dne 14. 4. 1926.

Ivan Baloh, kurat, s. r.

Jesip Tarjan, vaški načelnik, s. r.

Radevolje objavljamo v našem listu ta klic po pomoči hudo prizadetim pogorelcem. Prepričani smo, da bodo čitatelji «Novic» brez drugega priskočili s prispevki na pomoč nesrečnejšem.

Prispevke sprejema tudi naša uprava, ki bo denar izročila na gorionomenjeni naslov a imena darovalcev objavila.

Pokažimo bratsko ljubezen in darujmo!

Uredništvo.

Vzorna slov. dekleta in žene

vidiš na železniški progi Trst-Koper. To so iz Škofij, Plavij, Dekani, Sv. Antona, Bertokov, Pobegov, Čezarjev in drugod. Predvsem so dekleta in žene, ki se poslužujejo samo svojega jezika. Drugih pesmi ne slišiš nego slovenske. Zelo razveseljiv pojav je tudi, da v vlaku ni niti ena brez dela. Nekateri čitajo knjige, «Novice», «Edinost», druge štikajo, šivajo, pletejo nogavice, itd. Vsa čast Vam vrta dekleta in žene! Obudite nekoliko k življenju tudi vaše fante in može!

Popravek.

V prilogi se nam je vrnil sledeči pogrešek, ki naj ga blagovolijo čitatelji sami popraviti:

«J. J. Strossmajer se je narodil l. 1815. v Osijeku...» in ne le 1915.

Drobne vesti z dežele

LJUDSKO GLEDIŠČE TRG. DOM GORICA.

V soboto 24. t. m. ob 21. uri se uprizori komedija v treh dejanjih Schönherr-Skrbinšek «Zemlja». Igra je bila že zadnje nedelje z največjim uspehom uprizorjena. Nudi nam vse polno umetniškega užitka ter hkratu tudi zabave. Snov ji je vzeta iz kmečkega življenja. Prav nazorno nam slika kmetško dušo, ki je tako zelo spojena z naravo, s svojo lastno grudo. Zemlja je, ki pozivlja našega kmeta, s katerim smo tako zelo tesno združeni. Če on propade, propademo i mi. Zemlja je, ki nas živi.

Začetek točno ob napovedani uri. Režira Košuta.

PODGORJE.

Vsled pojasnila, ki smo ga prejeli od poznane nam osebe, o resnicoljubnosti, katere ne moremo niti za hip dvomiti, javljamo, da smo v dopisu «Podgorje» v našem listu od 15. 4. t. l. nasedli dopisniku, ki nam je sicer večkrat poslal prispevke, a takrat izbral našo dobro vero v svoje osebne namene.

Navedene trditve v dopisu ne odgovarjajo resnici in dejstvu. Navsezadnje pa moramo trditi, da omenjeni dopis nikakor ne more žaliti čustev naših Podgorcev, o katerih vemo, da so dobri, pošteni in krščanski ljudje; če izvzamemo kakkega posameznika, ki se drugače žalostno proslavlja.

Hvaležni smo osebi, ki je čutila potrebo, da nas informira o pravem stanju ter nam tako omogoči pravno ne namenoma zakrivljene krivice. — Uredništvo.

IZ PLAVIJ.

Naš domačin g. Jos. Hrovatin (Popil) je mož izobražen v kmetijstvu. Mnogo čita, mnogo ima izkustev, zato tudi lepe uspehe v tej stroki. Priredil je v naši vasi tečaj, ki traja že nad 3 mesece — trikrat tedensko — in v katerega se je vpisalo 30 domačih gospodarjev. Predava o kmetijstvu in živinoreji. Taki tečaji bi bili zelo potrebni in koristni povsod, ker več oči več vidi, več ušes več sliši in človek vedno lahko kaj pridobi. Koliko imamo po naših vaseh ljudi s kmetijsko šolo, ki bi lahko prirejali posebno v zimskem času take tečaje. Zato kličem vsem: na delo!

IZ KOBARIŠKEGA.

Po mnogih vaseh so naši ljudje bridko prizadeti, ker se niso mogli naši ljudje podati to leto v Nemško Avstrijo na delo. Doma je pa zemlja premala za vse in tudi gozdovi so povečini posekani.

Spomnite se „Šol. društva“!

Škof J. J. Strossmayer

Dne 8. aprila 1905 je v malem slavonskem mestu Djakovem umrl škof Josip Juraj Strossmayer. In zgodilo se je takrat prvič, da so jokali Hrvati, Slovenci, Čehi, Poljaki, Rusi in Bolgari za škofom kakor otroci istega očeta. Po čemer je hrepenel, za kar je delal in trpel vse življenje, je Strossmayer dosegel s svojo smrtjo: edinstvo vesoljnega Slovanstva. Bil je eden največjih ter najmodrejših mož 19. stoletja in najslavnejši slovanski škof.

Od mladih let do svojega 90. leta se je boril z besedo in pisnom za duševno, kulturno in državno ujedinjenje Jugoslovencov, za resnično bratstvo Hrvatov, Srbov in Slovencev. Zanje je ustanovil celo vrsto velikih zavodov, zagrebško vseučilišče, jugoslovensko akademijo znanosti in umetnosti ter galerijo slik. Vse svoje dohodke posestev in svoje zaslužke je podarjal za jugoslovensko narodno kulturo ter je tudi mnogim slovenskim društvom pošiljal podpore. Bil je ustanovnik in podpornik dolge vrste slovenskih društev, ki so ga imenovala za svojega častnega člana. Ljubljana mu je v zahvalo podelila častno meščanstvo in imenovala po njem lepo ulico.

Dočim so razni proglašali «Sokola» za brezversko liberalno organizacijo, je bil škof Strossmayer ponosen, da je častni član tega največjega jugoslovenskega društva. Zato tudi v Sloveniji razen A. M. Slomška ni bil še noben škof tako popularen, kakor biskup Josip Strossmayer. Ko nas v Avstriji ni hotel nihče priznavati, je Strossmayer pri vsaki priložnosti naglašal, da smo Slovenci po krvi in jeziku en narod s Srbi in Hrvati, da je naša rana tudi hrvatska bolelost, nam prizadeta krivica tudi Srbe boleča krivica.

L. 1884. je napisal v svojem pastirskem pismu te-le zlate besede očitno naperjene proti Avstriji:

«Narod, ki se ne zna za idealne svoje cilje razpeti in ki se ne zna ohrabriti za vse mogoče žrtve, ki se vedno boji in trepeti, ki vedno misli na svojo slabost in nemoč, tak narod gni in propada ter nima bodočnosti. Le narod, ki ve, kaj

hoče, ki zna v odločilnem času vse sile zediniti z geslom „Ali slobodno živeti ali slavno umreti“, tak narod se preko vseh borb končno reši ter osvobodi svojo domovino!»

Kakor prorok stare zaveze, je Strossmayer prorokoval ujedinjenje in svobodo Slovencev, Hrvatov in Srbov v skupno državo; ko ni skoraj nihče veroval v bodočnost, je Strossmayer učil, da lahko Jugoslovenci potopijo na dno morja, a Jugoslovenci vstanejo še večji in močnejši!

Več kakor četrt stoletja je prihajal Strossmayer vsako leto med Slovence v Rogaško Slatino in vselej je z dejanji in besedami pokazal, da je Slovincem najzvestejši brat.

Jos. Juraj Strossmayer se je narodil 4. februarja 1915 v Osijeku na Hrvatskem; po pradedu je bil češke krvi, po prababi in materi pa Hrvat. Njegov oče Ivan je bil že tako goreč hrvaški rodoljub, da so ga Madžari l. 1848. preganjali.

Josip Juraj pa je bil dvojček; starši so dali dečka krstiti, a en fantek je takoj po rojstvu umrl. Ker starši niso vedeli, kateri je ostal živ, so ga imenovali z obema imenoma, tako da se je imenoval Josip Juraj.

Deček je dovršil ljudsko in šest gimnazijskih razredov v Osijeku; leta 1831. pa ga je škof Susić sprejel v djakovsko semenišče. Že jeseni 1833. ga je škof poslal v Budimpešto na vseučilišče, kjer je šele 19 let star postal že doktor modroslovja. L. 1838. je postal duhovnik, bil nato dve leti kaplan v Petrovaradinu in bil leta 1841. pozvan na Dunaj v višji duhovski zavod sv. Avgušlina. Tu je po dveh letih postal še doktor bogoslovja. Še l. 1847. je postal ravnatelj «Augustineja» in obenem dvorni kaplan, ker je bil izvrsten, duhoviti pridigar. Nekaj časa je tudi predaval na vseučilišču cerkveno pravo.

Na predlog bana generala Jelačića je l. 1849. postal škof (biskup) v Djakovu, ko je bil šele 34 let star. Strossmayer je bil prvi hrvatski zares narodni škof. Najprej se je poleg cerkve posvetil gospodarstvu na škofovskem posestvu ter je poslej uporabljal dohodke na korist svoje cerkve in naroda. Izdatno je podprl vsako knjižno podjetje, ker je vedel, da je knjiga največja dobrotnica človeštva.

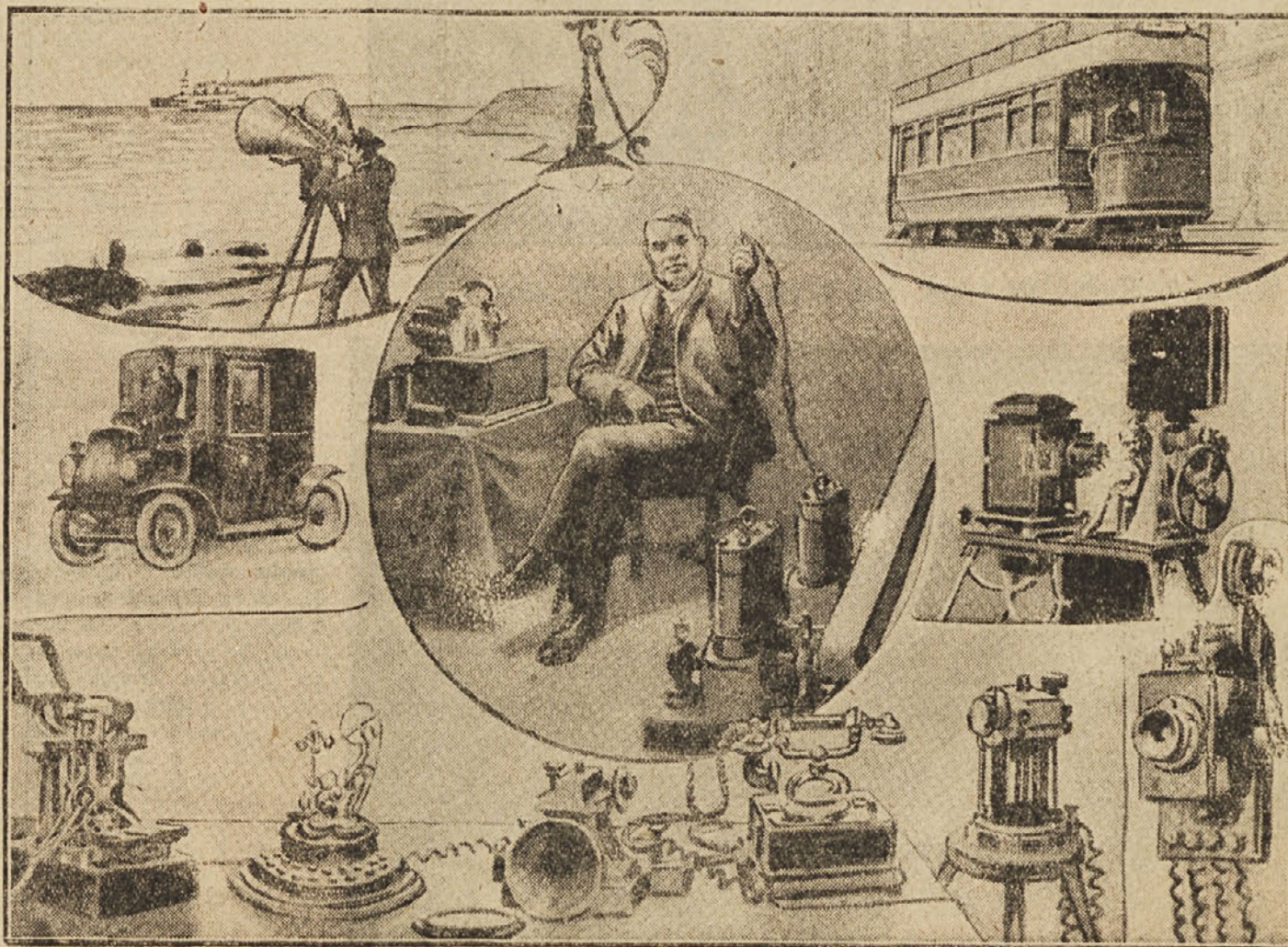

Pater Hugolin Satiner, znameniti skladatelj, je praznoval svojo 75. letnico.

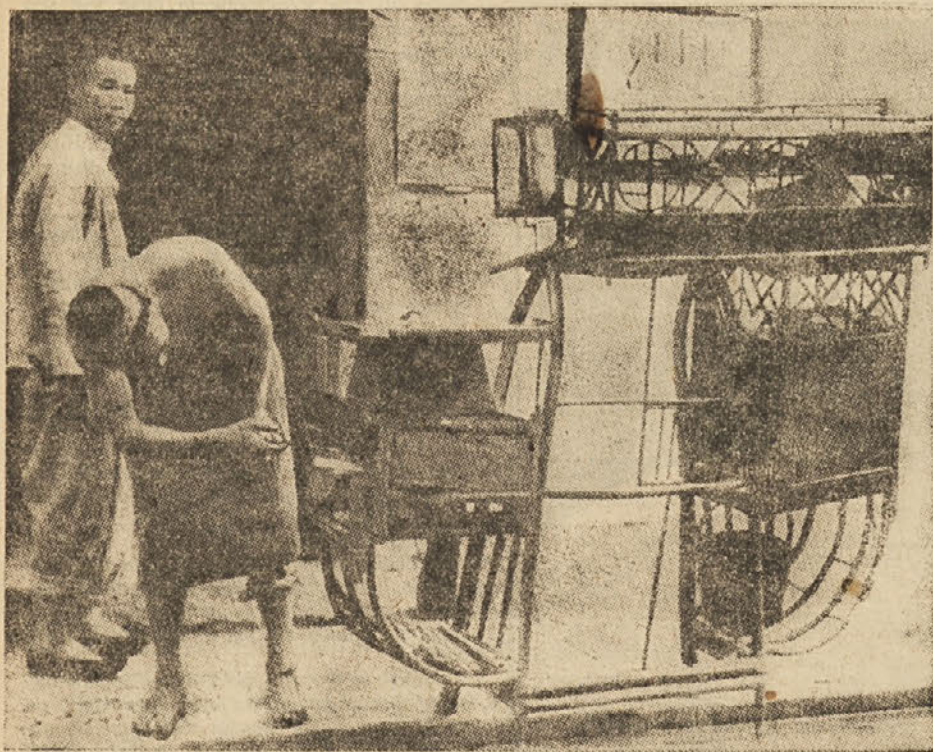
Slavni izumitelj Tomaž Edison, ki praznuje svojo osemdesetletnico, med svojimi izumi. Na levi zgoraj megafon, s katerim je mogoče govoriti z ladjami na morju; na desni električna železnica; na levi v sredini električni avtomobil; na desni v sredini kinematograf; spodaj na levi priprava za brzojavljenje in brzojavni pritiskalč, dalje priprava za merjenje neskončno majhnih razlik v toploti; namizni telefon; odoroskop; zadnja priprava na desni je pa mikrofoni, ki pojačuje glas pri telefonu. V sredini Edison z električno žarnico v roki, na mizi fonograf, na tleh pa električni dinamo. Ta slavni mož je samouk, ki se je s svojo vztrajnostjo in pridnostjo povzpел do najvišje slave.

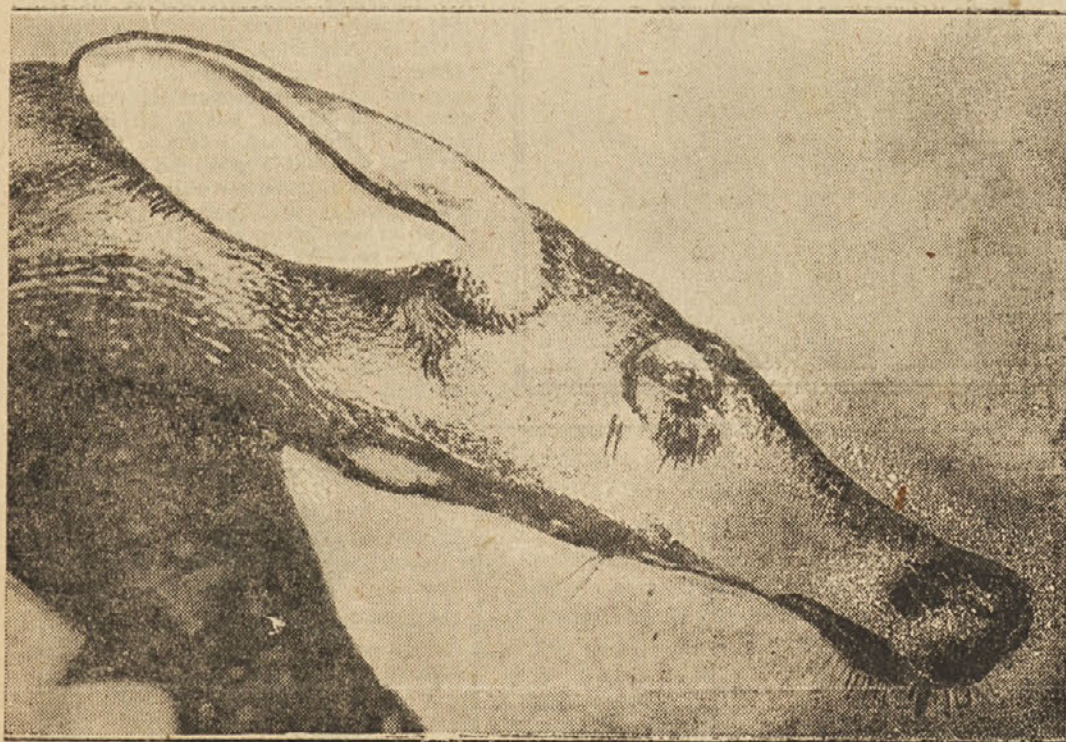
Tomaž Edison v 14. letu, ko je prodajal časopis, katerega je sam pisal in tudi tiskal v vozečem vlaku. Ta njegov list — edini časopis, ki je bil kdaj tiskan v vlaku, dokazuje kako iznajdljiv je bil Edison že kot deček.

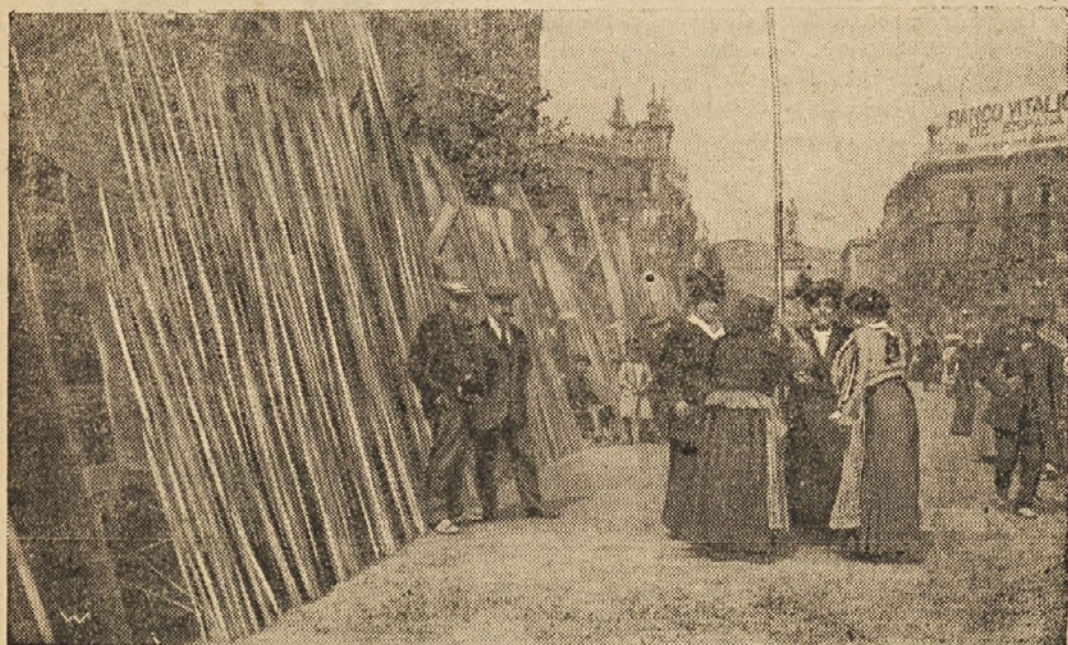
Edisonova elektrarna, prva centrala za električno luč na svetu.

Prodajalec gorkih jedil po ulicah na Kitajskem. Znano je, da Kitajci porabijo zelo malo hrane in da so zadovoljni skoro s samim rižem, zato jim tudi zadostuje na ulici kupljena hrana.

2. Prešič iz Abisinije v Afriki je zelo redka žival, ki se hrani z velikimi mravljami.

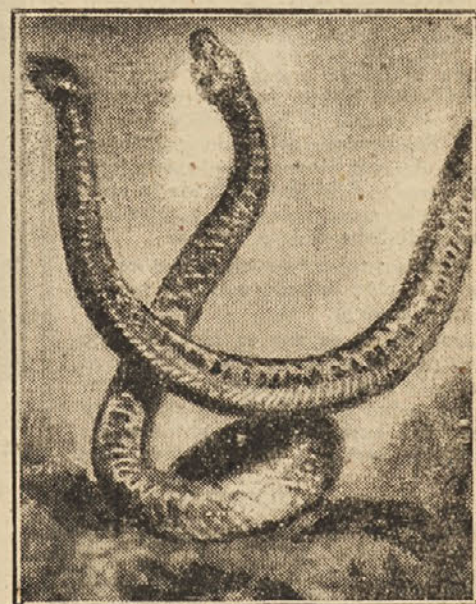

3. Cvetna nedelja v Španiji. Mesto oljke in butar neso španci blagosloviti posušene palmove veje, s katerimi potem okrasijo hiše, da jih varujejo strele.

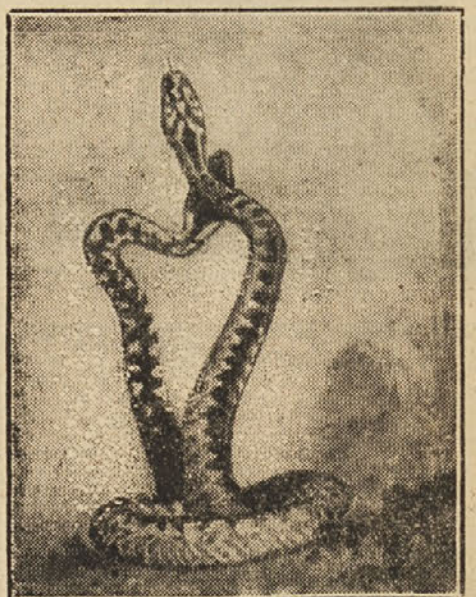
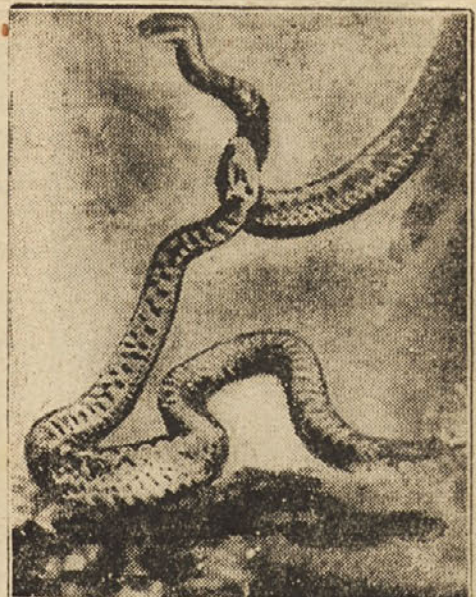

4. Prodajalke butar iz ljubljanske okolice, ki prenočujejo ob največjem mrazu pod milim nebom pri svojih butarah. To pa delajo zato, da ne zapravijo svojega zaslužka.

Gadji ples. Kača vsled svoje zunanosti zelo odbija človeka in ker je ljudem znano, da so kače zelo nevarne, navadno vse beži pred njimi ali pa jih brez razlike pobije, če so strupene ali ne. Iz bojazni pred kačami je nastalo nebroj bajk in naš narod jim pripisuje najrazličnejše nadnaravne moči. Vse kar vidi v gozdu, da leze po tleh, vse je gad. In nebroj nedolžnih beloušk, rjavih kač, gožev in celo slepcev zapade smrti, ker so jih nevesčaki imeli za gada ali modrasa; nihče pa ne pomisli kako koristne so kače, ki uničijo nebroj golazni. Med najzanimivejše naravne pojave pri nas spada to, da gad izginjeva, da se umika v višave nekoliko močnejšemu modrasu. Nikdo pri nas tega še ni pojasnil. Ne ve se še, ali modras gada uniči, ali pa sta se medsebojno križala in je prevladal v rodu močnejši modras, ki se od gada najbolj razlikuje po nosnem mesnem narastku, ki je sličen malemu rožičku. — Dočim pri nas navadno kače kar od kraja uničujemo, so jim drugod posvetili veliko pozornost, in jih celo slikali za kinematografe in na njih študirali razne zanimive pojave. Naše slike nam kažejo gade v njihovem ženitovanjskem

razpoloženju in sicer kako se samec približuje samici, samec in samica se ljubkujeta in

tretja slika kaže gada in gadovko v objemu, kar tudi pri nas mnogi opazujejo, ki pa navadno ne vedo, kaj naj to pomeni.

Širite Novice!

LADRA PRI KOBARIDU.

Kakor povsod tudi pri nas pritiska le slabota. Zasluzka malo, skoro nič, davki pa, da se nam kar ramena krivijo. Včasih smo šli lahko vsaj po svetu za zasluzkom, sedaj niti tega ni. Ne vemo, kako bo, če se ne bo zboljšalo; da bi bil vsaj pridelek letos boljši. Upajmo, da bo! A kljub vsem tem težavam ne pozabljamo na naše prosvetno društvo, temveč se ga vedno bolj tesno oklepamo. V nedeljo, dne 25. t. m. bomo na splošno željo ponovili prelepo ljudsko igro Miklova Zala, ki nas povede v one davne čase, ko so naši pradedje trepetali pred divjimi Turki, ki so grabili nedolžne otroke in dekleta ter jih vlačili s seboj v sužnost v daljne kraje. Vsi, ki tožite in tarnate, ne zamudite te zadnje prilike in ogledajte si igro, da boste videli v živih slikah trpljenje nekdanjih dni.

MIREN.

Sekcija zelenega križa posluje redno od 15. t. m. dalje. V slučaju nezgod po dnevi se treba oglašiti pri obč. obhodu Ferletič Hehtorju po noči pa pri bricu Mariju Hartelj-u odnosno pri g. Ivan Beltrame-u gostilničarju. Goriški zeleni križ ne pride tedaj v slučaju nesreče, če ni klican od mirenške filijalke.

IZ BOVŠKEGA.

Redek je pri nas moški pri hiši, ki bi ne hodil na delo v Rajbelj. To je za nas edini zasluzek. Dekleta morajo v službo v Trst in Aleksandrijo. Živinoreja bi dosti več vrgla, ako bi se brigali za bolj umsko gospodarstvo.

Nad 100 posestnikov živi v negotovosti kaj bo z njihovo vojno-odškodno, kako naj plača dolg pri banki za dvignjene predjume.

IZ CERKLJANSKEGA.

Tudi pri nas je lansko in predlansko leto večje število mladih ljudi zapustilo domačijo in odšlo v Francijo.

Edini gotov zasluzek je še kolikor toliko dobro urejena kupčija z našimi mlečnimi izdelki.

IZ KRASA.

Kot v vipavski dolini tako so se tudi pri nas začeli premnogi izseljevati v Jugoslavijo. Prodajajo in se podajajo v Bosno.

Preostali hodimo v Nabrežino in pa Tržič ter tožimo o svoji mizeriji. V društvenem pogledu vlada skoraj povsod popolno mrtvilo. Smo zaostali v vsakem oziru za drugimi deli dežele.

IZ ŠTJAKA.

Naša posojilnica.

Zadružna zveza v Gorici nas je prosila, da popravimo dopis, ki je bil pod istim naslovom objavljen v 14. številki našega lista, kakor sledi: Hranilnica in posojilnica v Štjaku ni podružnica Zadružne zveze v Gorici, pač pa njena popolnoma samostojna članica. Ni res, da bi Zadružna zveza ne dala nobenega odgovora tistim, ki so se v tej zadevi obrnili do nje, pač pa je zahtevala po svojem revizorju ureditev, še predno se je kdo pri njej oglašil. V isti zadevi je pisala dvema članoma načelstva dne 18. decembra 1925, od katerih je prejela odgovor dne 31. decembra 1925. O vsem je obvestila predsednika z vabilom, naj poskrbi za čimprejšnjo ureditev, ki jo je tudi obljubil. Ker pa je uvidel, da vsled svoje težke bolezni ne bi mogel dela končati, je tik pred Veliko nočjo izročil vse knjige in listine Zadružni zvezi. Ta je takoj poskrbela, da se vse v čim krajšem času uredi. S tem je ugodila po svojih močeh željam članov in zastopnikov občine. Ko bodo knjige urejene, bo zastopnik Zadružne zveze občnemu zboru poročal o stanju posojilnice.

IZ BAŠKE DOLINE.

Po precej dolgem zimskem počitku je vendar nastopilo pomladansko razpoloženje tudi v naši «grapi» in ljudje se že marljivo pripravljajo za poljsko delo. V kolikor je mogoče dognati, kaže sedaj, da bo letošnja letina za sadije boljše od lanske, seveda, če ne pritisne kakšno slabo deževno ali celo mrzlo vreme. Drugače je vse še po starem. Naši podeštatski kandidati še vedno živijo v upanju, da jih lahko obsije podeštatska gloriola; občinstvo, ljudje se jim smejejo. Naš Janko baje že sedaj snazi knofe, da bo bolj «nobel» na tisti dan. Nič manj se ne «pegla» naš «kelmajster», pa tudi kdo drugi v «trop», ki se poti in trudi, se vriniti želi. Kdo ve, če se še Cesarjev Janez ne bo zgani, sedaj, ko je opustil ženitev. Drugače se pa godijo pri nas same slabe stvari, zlasti čez veliko-nočne praznike. V bližnji Hudajuzni se je omračil nenadoma um uglednemu mladeniču po domače Jovhovu, da se je obesil. Ubogo mater je zadela s tem težka nesreča, tem bolj še, ker ji je komaj pred par leti granata raztrgala starejšega sina, ki je bil zaposlen pri pobiranju streliva v Bovcu. Žalostni materi izrekamo globoko sožalje. — Občinar.

VRTOJBA

Minuli teden je izbruhnil požar v gozdu, ki je last občin Renče, Miren in Opatjega sela in se razpenja od Vrtojbe do Mirnskega

Grada na dolžino približno 8 km. Ker se je v kratkem času že večkrat pojavil požar v bližnjih gozdovih sumijo, da bi znala biti kakšna zločinska roka, zato varnostna oblast marljivo poizveduje in zasleduje. Škodo, ki je nastala vsled požara, cenijo približno na 10.000 lir.

BUKOVO

V najkrajšem času bomo izgubili dve družini iz Kojce, ker se preselita v Jugoslavijo, v bližino Celja, in sicer Pavel Mavrič in Jakob Jeram. Upata, da bosta tam bolj zadovoljna. Mi, vaščani jim želimo vse sreče v novi domovini. Oglašajo se še marsikateri nezadovoljneži, da bodo šli odtoč, ampak še ptica rada leti tja, kjer se je izvalila: ostani- te v domače kraju!

IZ SV. KRIŽA PRI TRSTU.

Krasen pomladanski celodnevni izlet je napravil pretečeno nedeljo naš pevski zbor v Gorjansko-Komen in Sveto. Dasi je bilo zjutraj nebo zastrto s sivimi oblaki, iz katerih je neprenehoma pršilo, vendar nas to ni strašilo. Res se je takoj po našem odhodu nebo očistilo in napravil krasen dan. Marljivi in pošttrvalni «Nini s Placa» nam je preskrbel majhen Ford — motor — v katerega sta bila vprežena dva velika tovorna avtomob. voza. Nad 60 nas je zasedlo «šnelzug», s katerim smo srečno prišli nekaj po 10. uri v Gorjansko. Spremljani smo bili od našega č. g. župnika Furlana, č. g. kateheta Škabarja in g. učitelja Venturini-ja. Takoj po našem prihodu se je napolnila lepa domača cerkev občinstva. Sv. mašo je daroval naš č. g. župnik, a na kuru se je oglašil naš krepki zbor pod vodstvom g. Škabarja, ki je kaj dovršeno in v največjo zadovoljnost izvajal Grubarjevo mašo za mešani zbor. Dasi se je že naš č. g. župnik zahvalil vrlim Gorjancem in domačemu župniku č. g. Oblaku za bratski sprejem, vendar je moja dolžnost, da se tem potom v imenu vseh Križanov ponovno zahvalim.

Naša pot je takoj po sv. maši bila določena v Sveto. Postrežba v gostilni g. Dellaschiava nas je naravnost presenetila. Kaj takega v resnici nismo pričakovali. Okrašena dvorana, okusno in ceno kosilo, hitra postrežba, uljudnost gostilničarja in vsega domačega občinstva je na nas tako učinkovala, da nam ta dan ostane v neizbrisnem spominu. Prišli so tudi mnogi ital. uradniki iz Komna in cela domača vas, ker so si zaželeli slišati naš zbor. Zato so takoj po obedu zadonele naše lepe pesmi pod vodstvom g. pevovod. Venturini-ja, ki so si sledile dovršene ena za drugo, dokler so nam «moči dopuščale». Povsod in ves čas je vladalo najlepše soglasje tudi z ital. gosti in prehitro je prišla ura ločitve. Proč s plesi. Prirejajmo izlete, s katerimi je združeno veselje, zabava in napredek!

IZ ŠKOFIJ.

Pri nas gre vse rakovo pot. Plešemo in tupačam se kaj popraskamo. Tako sta se te dni spoprijeli tudi Tonca in Helena radi uboge — kloke. Konec tega spopada je bil ta, da je Helena Tonco tako «užehtala» s kosom lašte po licu, da je morala Tonca iskati zdravniško pomoč v Miljah, kjer ji je zdravnik napravil nič manje kot 4 štihe. Ljudje božji, ali res gremo nazaj v srednjeveško dobo?!

IZ MAČKOLJ.

Mnogo časa je g. urednik, kar Vam nisem pisal. Znamenje, da ni nič posebnega, ker bi se drugače takoj oglašil. Veseli in zadovoljni smo, ker kaže letos naše polje dobro letino. Pa je tudi vreme zato ugodno. Z našim učiteljstvom smo letos tudi zadovoljni. Imamo marljivo slovensko učiteljico g. Kodrič in ital. učitelja g. Pogačnika. Oba se zelo trudita z našimi otroci. Žal, da ni bilo tudi lani tako.

Prvo nedeljo v maju imamo pri nas cerkven praznik. Zato se že par tednov pripravljamo v cerkvenem petju. Peli bomo slov. mašo našega g. Venturini-ja za meš. zbor, ki jo je nalašč zložil samo za Mačkoljane. Poučuje nas v naše splošno zadovoljnost g. Korošec iz Ocizle.

IZ BOLJUNGA.

Lovre Maver (mežnar), ki je bil zraven Loro in Čimža edini podrepnik bivšega komisarja Šialpija in kateremu se je poklonil do tal, ko ga je zagledal, je čutil potrebo, da se predstavi tudi novemu komisarju g. Radovaniju. In res se Lovre pretečeni pondeljek praznično obleče in jo mahne v Dolino, kjer se predstavi novemu komisarju kakor «fiduciar» di Bagnoli. Toda g. komisar — pameten mož — mu pokaže vrata in pravi: «Fuori, non adopero nessun fiduciar!» Pravijo, da Tirolce sre-

V NARODNEM DOMU V PODGRADU se pije dobro in poceni istrsko vino. Vino I. vrste po L 4.— in po L 3.60. Vermout I. vrste L 8.—. Maršala I. vrste L 10.—. Na debelo iz gostilne na dom: vino od 5 litrov naprej po L 2.70; Vermout po L 6.70 in maršala po L 7.—. — Se priporoča lastnik Vodopivec Peter.

KNJIGARNA IN PAPIRNICA

J. ŠTOKA

Trst, Via Milano 37

se priporoča sl. občinstvu v mestu in na deželi, župnim, občinskim in šolskim uradom, pisarnam, obrtnikom, trgovcem in zasebnikom.

Lastna knjigovoznica

Založba VEDEŽA, Kleinmayerjevega italijansko-slovenskega in slovensko-italijan. SLOVARJA.

Ima v zalogi vse najnovejše slovenske knjige.

Naročila po pošti se izvršijo točno in hitro

Občina Materija

V smislu sejnega sklepa z dne 27. decembra 1924., potrjen po pristojnih oblasteh ustanavlja se v Materiji začeni z majem 1926.

mesečni semenj

za živino in druge predmete in sicer na 14. vsakega meseca.

Ako pride ta dan na praznik, tedaj se semenj prenese na naslednji dan.

Župan:

Rihard bar. Marenzi.

Amerikanske žage

nemškega izvora kakor tudi prave žirijske sekire, planke prodaja pod garancijo

JOSIP BRINŠEK

trgovec

Trnovo pri Il. Bistrici

IVAN KERŽE

Ima v lastni zalogi najraznovrstnejše kuhinjske in druge hišne potrebšline

Iz aluminija, steklovine, lesa, emailirane prsti itd. CENE NIZKE. TRST, PIAZZA S. GIOVANNI Št. 1

Valentin Blažina — Trst

delavnica pohištva

ulica Pier Paolo Vergiero 232 (vis-a-vis Colorificio Zonca)

Izdeluje vsakovrstno pohištvo, navadne in fine spalne in jedilne sobe.

Cene zmerne. Solidna izdelava.

Prva odlikov. tovarna in zaloga pohištva

Trvdka ustanovljena l. 1898. na Goriškem Trvdka ustanovlj na l. 1898.

Gorica, ul. Carducci 14 (pr. Gosposka ulica)

50 spalnih in jedilnih sob na izbero od najnavadnejših do najbolj luksurjoznih. - Cene zmerne. - Solidna izdelava. Lastno izdelano pohištvo od najboljših profesionistov.

ANTON BREŠČAK

GORICA, Via Carducci 14 (prej Gosposka ul.)

Zobozdravnik

D^r. D. Sardoč

špecialist za ustne in zobne bolezni

perfekcioniran na dunajski kliniki

ordinira

v TRSTU

Via Imbriani 16/L. (prej Via S. Giovanni) od 9—12 in od 3—7 ure

ČEBELE v eksportiranih panjih se prodajo po 200 lir komad. - Naslov pove upravništvo „Novic“ v Trstu.

Alojzij Kobal, Idrija

priporoča svojo

svojo bogato zalogo prístnega vipavskega in istrskega

VINA

Na drobno. Na debelo.

MILAN KUTIN

trgovina jestvin in kolonijalnega blagu na debelo in drobno

POSTOJNA

Prva parna pekarna. — Porcelan. železnina. — Zastopstvo petroleja, kvasa ter Portland-cementa itd.

L. DIETRICH

POSTOJNA

Trgovina z mešanim blagom

na drobno in debelo

Zastopstvo Portland Cementa itd.

Točna postrežba.

G. PIKEL

POSTOJNA

Trgovina z mešanim blagom železnino in steklom na drobno in debelo.

ča pamet s štiridesetim letom. Zdi se pa, da našega Lovreta ne bo srečala niti s petdesetim!

Razne vesti

TA JE PA KERLC

Angleški pisatelj Compton Mackencie je sklenil z neko ameriško založbo pogodbo, po kateri mora napisati roman, ki bo štel en milijon besed. Ta roman bo izšel v sedmih zvezkih v teku treh let. Ko bo ta roman končan mora pisati zgodovino križarskih vojn v osmih knjigah in slednjič je obvezan, da spiše roman v 33 zvezkih, ki se prične z letom 1000. in se konča z l. 1914. Naslov romana, ki bo štel milijon besed in ki izide v jeseni l. 1929. ali spomladi 1930. se bo glasil: «Naših sedem jaz-ov». K temu romanu je navdahnila pisatelja svetovna vojna.

ŠE BO MORAL STRADATI.

Večkrat beremo o umetnikih, ki se dajo zapreti v stekleno omaro, kjer prestradajo tedne in tedne. Ljudje hodijo gledat take umetnike noč in dan in te vstopnine služijo umetniku, da ima po stradanju kaj jesti. Tako je stradal v Vratislavi v Šleziji Rolf Petersen. Njegov imprezarij t. j. oni gospod, ki ga hodi kazat po svetu, je pa ta čas zapravljajal denar, ki ga je dobival Petersen na vstopninah. Policija se že bavi s to zadevo. Najlepše bo pri vsem tem to, da bo moral Petersen, ko bo končal stradanje v stekleni omari, stradati tudi zunaj steklene omare, ker mu je njegov prijatelj ves zaslužek zapravil.

Za zabavo in smeh.

Pokoro si pripravlja sam

Mlad ženin je baš prišel od izpovedi, ko se spomni, da mu izpovednik ni naložil pokore. Takoj se je vrnil k duhovniku in mu rekel: «Velečastni, pozabili ste mi naložiti pokoro...»

«Ali mi niste rekli, da se mislite skoro oženiti?»

Nepripravljena

K zdravniku je prišla imenitna gospa in mu potožila, da ima bolečine v nogi. Sezula je čevlji in nogavico ter pokazala zdravniku lepo umito nogo.

Zdravniku se je dozdevalo, da je noga nekoliko otekla. Da pa to zagotovo dožene, jo je hotel primerjati z drugo nogo, zato je gospe rekel, naj pokaže še drugo nogo. Gospa je postala rdeča in vsa v zadregi menila: «Gospod doktor, na to nisem bila pripravljena...»

Po ovinkih

Potnik je opazil v hotelski sobi, da ni zvonca in se je zaradi tega pritožil pri hotelirju: «Kako naj vam naznanim, da kaj potrebujem?»

Hotelir: «To je prav lahko. Z nogo močno potrkajte ob tla!»

Potnik: «Toda stanujem v drugem nadstropju.»

Hotelir: «Nič ne de. Ako boste dovolj dolgo trkali, se bo gospod pod vami pri meni pritožil in jaz bom potem vedel, da ste me vi klicali.»

Posmehljiva luna

Zaljubljen par se izprehaja ob mesečnem svitu po gozdu. Oba sta ginjena in srečna, samo luna se smeje prav zaničljivo.

«Ali vidiš, kako se luna smeje», pravi deklica.

Mladenec pogleda kvišku. «Saj res... Zakaj neki se smeje?»

«Ne vem», odvrne deklica, «kadarkoli se tukaj izprehajava, se vedno tako reži.»

«Potem pa že vem», pravi mladenec, «meni se posmehuje...»

Odgovorni urednik: JANKO RUTČIČ.

ZOBOZDRAVNIK

Dr. L. MERMOLJA

Špecialist za ustne
in zobne bolezni.

Ordinira

v GORICI na Travniku 5. II.
od 9. do 12. in od 3. do 5.

**Zobozdravniški
ambulatorij
v Trstu**

ulica Sette Fontane 6

posluje ob delavnikih od 9—12
in od 15—19 ure.

Ljudske cene.

ZOBOZDRAVNIK

Dr. LOJZ KRAIGHER

specialist za zobe in usta
sprejema

v GORICI na Travniku št. 20

in

v AJDOVŠČINI (nasproti posušilnici)

FARMACIA CASTELLANOVICH

„All' Alabarda“

TRIESTE, Via dei Giuliani 42

prilporeča cenjenemu občinstvu
slededece specialitete:

Elizir China. Jako okusen - Vzbuja
tečnost in je najboljšo zdravilo proti
želodčnim šibkostim in za rekonvales-
cenco. Steklenica L 6.—

Voda proti izpadanju lasi. Ste-
klenica L 6.—

Sredstvo proti revmatizmu. Za-
jamčen uspeh. Popolno zunanje in no-
tranje zdravljenje L 40. - Enomesečno
zdravljenje.

Živinozdravniška sredstva.

Lekarna je preskrbljena z vsemi sred-
stvi proti živalskim boleznim.

KLINIK Dr. CICERO

POSTOJNA

Notranje bolezni in
operacije.

ŽARKI X

hitro zdravljenje jetič-
nega vnetja vršcev.

Josip Klun

trgovina porcelanastih predmetov
TRST, ul. Mazzini 40, prej ul. Nuova
SKLADIŠČA:

Piazza Scorcola št. 1 in v prosti luki
skladišče št. 6, I. - Telefon 29-84. B.
Velika izbira porcelana, gline, ste-
kla emajliranih in aluminijastih ku-
hinjskih posod in bogata izbira

predmetov za poročna darila

Izključna prodaja cilindrov za luči št. 3,
5, 8, 11 na debeto za Trst, Furlanijo,
Istro in Dalmacijo iz najčistejšega kri-
staliziranega stekla. Cilindri oviti v kar-
tonastih škafaljah mesto v slami.

Cene brez vsake konkurence!!

**Tržaška posojilnica
in hranilnica**

registrirana zadruga z omejenim poročtvom
uraduje v svoji lastni hiši
ulica Torre bianca 19, I. nad.

Sprejema navadne hranilne vloge
na knjižice, vloge na tek. račun in
vloge za ček. promet ter obrestuje

po 4%

večje in stalne vloge po dogovoru.
Sprejema Dinarje na tekoči račun
in jih obrestuje po dogovoru.

Daje posojila na vknjižbe, me-
nice, zastave in osebne kredite.
Obrestna mera po dogovoru.
Na razpolago varnostne celice (safes)

Uradne ure za stranke od 8 1/2 - 13, 16-18
Ob nedeljah je urad zaprt
Telefon št. 25-67.

Najstarejši sloven. denarni zavod

Čevljarnica Forcessin

Odlikovana na mednarodni razstavi v Genovi z „Diploma di gran premio“
TRST - Via Giuseppe Caprin št. 5 pri Sv. Jakobu - TRST

Kdor išče obuvale
cenó a vendar lepo,
ta bo pomislil malo,
ne kupil kar na slepo!

In šel bo k „FORCESSINU“,
ki v Trstu vsem od kraja
— nbožcu al' bogatinu —
najboljše čevlje daja ...

Čevlji za delo
L 48.—

Čevlji za delo
L 48.—

NA OBROKE!

Novi dohodi tu- in inozemskega blaga. Obleke po meri, površniki, prvovrstna izdelava po najzmernejših cenah. - Delo solidno. - Najtočnejša postrežba.

Krojačnica Mario Zanardo

Trst - Corso Vittorio Emanuele III. št. 26/1 - Trst

„MUNDLOS“ šivalni stroji

„Göricke“

dvokolesa, motorini „FIAM“ in
belgijske puške se vdohe le pri

Josipu Kerševaniju

GORICA - Piazza Cavour 9 - GORICA

BUFET PRIMC

Trst, ulica XXX Ottobre 19, nasproti kavarne Commercio

Točim najboljšo istrsko in vipavsko vino ter kraški teran. — Vedno sveže Dra-
herjevo pivo. Mrzla in gorka svinjina, sardine itd. — POSTREŽBA TOČNA.
Za obilen obisk se priporoča

Lastnik IVAN PRIMC.

ODLIKOVANA DESTILACIJA

TRST — F. ŽAGAR — TRST

ULICA S. FRANCESCO 18 — TELEFON 38-72

Zaloga domačih vin, istrske tropinovke, slivovke,
brinjevca, ruma in vsakovrstnih likerjev.

Odlikovana tovarna kisa
FRANC KRALJ
GORICA, ul. Cappuccini št. 9

Edina tovarna kisa na Goriškem, ki izdeluje alko-
holni kis po odredbah novega zakona
od 15. oktobra 1925 št. 2033.

JAKOB BEVC - TRST

urarna in zlatarna

Trst - Campo S. Giacomo št. 5

Podružnica: S. M. Magdalena zg. št. 1

ZLATO kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah
KRONE plačuje više kot vsi drugi
ZALOGA raznovrstnih ur in zlatenine